

DIN ISTORIA CREĂRII CONCERTULUI PENTRU VOCE ȘI ORCHESTRĂ DE OLEG NEGRUȚA

FROM THE HISTORY OF CREATING THE CONCERTO FOR VOICE AND ORCHESTRA BY OLEG NEGRUȚA

TATIANA COȘCIUG³⁶,
doctorandă, lector universitar,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

**CZU: [785.6:784.087.612.1]:781.68
78.071.1(478)**

La ora actuală, printre compozitorii autohtoni, preocupați de dezvoltarea genului de concert, Oleg Negruța rămâne a fi autorul cu cel mai mare număr de concerte. Compozitorul s-a adresat acestui gen pe parcursul întregii sale activități componistice, concertele lui cuprinzând aproape întreaga paletă a instrumentelor ce fac parte din orchestra simfonică. În palmaresul său găsim 23 de concerte de diferite tipuri. La începutul anilor '80, în creația lui Oleg Negruța își face apariția primul Concert pentru voce și orchestră din istoria muzicii moldovenești. La 6 iunie 2018, în cadrul Festivalului Internațional Zilele Muzicii Noi, a avut loc premiera Concertului pentru soprano și orchestră de O. Negruța. Creația a avut un succes răsunător, fiind primită cu mult entuziasm și căldură de către spectatori, trezind, totodată, și un viu interes din partea criticii muzicale.

Cuvinte-cheie: Oleg Negruța, concert instrumental, concert pentru voce și orchestră, vocaliză, partidă vocală

Among the local composers concerned with the development of the concero genre and who currently remains the author with the largest number of concertos is Oleg Negruța. The composer addressed this genre during his entire composition activity, his concertos comprising almost the entire range of instruments that are part of the symphony orchestra. In his record we find 23 concertos of different types. At the beginning of the 80's, in Oleg Negruța's creation features the first Concerto for voice and orchestra in the history of Moldovan music. On June 6, 2018, during the International Festival "New Music Days", the premiere of the Concerto for soprano and orchestra by O. Negruța took place. The creation had a resounding success, being received with a lot of enthusiasm and warmth by the spectators, at the same time, arousing a lively interest from the music critics.

Keywords: Oleg Negruța, instrumental concerto, concerto for voice and orchestra, vocalization, vocal part.

Introducere

Evaluând contribuția compozitorilor Republicii Moldova la dezvoltarea genului de concert, putem spune că acesta ocupă unul dintre locurile de frunte în muzica profesionistă. Potrivit E. Mironenco, încă din anii '40 ai secolului XX până în prezent au fost compuse circa 80 de concerte [3]. „O contribuție semnificativă la evoluția acestui gen au avut-o compozitorii:

---

³⁶ E-mail: tatiana.costiuc@mail.com

V. Rotaru, G. Mustea, G. Ciobanu, D. Kițenko, O. Negruța, B. Dubossarsky, O. Palimski. Unele dintre aceste compoziții au intrat în repertoriul de concert și în cel pedagogic, fiind interpretate în mod repetat, iar altele au rămas necunoscute, nu au fost publicate și nu au fost cercetate de către muzicologi”, – notează E. Sambriș în articolul său *Tradițiile naționale în concertul instrumental (din creațiile compozitorului Oleg Negruța)* [2 p. 40].

Printre compozitorii preocupați de dezvoltarea genului de concert, care, la ora actuală, rămâne a fi autorul cu cel mai mare număr de concerte, este Oleg Negruța. Compozitorul s-a adresat acestui gen pe parcursul întregii sale activități componistice, concertele lui cuprinzând aproape întreaga paletă a instrumentelor ce fac parte din orchestra simfonică. În palmaresul său găsim 23 de concerte de diferite tipuri (concerte solistice multipartite, concerte monopartite, concerte duble, *Concerto grosso*), pentru diverse instrumente (clarinet, flaut, trompetă, vioară, violoncel etc.), precum și un concert pentru voce și orchestră. Majoritatea concertelor semnate de O. Negruța se înscriu în tiparul tradițional al genului, prezentând cicluri tripartite și aici Concertul pentru voce cu structura sa bipartită prezintă o excepție.

File biografice

Născut la 6 august 1935 în orașul Odesa (Ucraina), compozitorul Oleg Negruța a absolvit în anul 1960 clasa de vioară a profesorului Pavel Melamed de la Școala de muzică din localitatea natală. Ulterior, devine discipol în clasa compozitorului Solomon Lobel la Conservatorul de Stat din Chișinău, pe care îl absolvă în anul 1967. Datorită faptului că tatăl lui O. Negruța a activat în calitate de trombonist în orchestra Teatrului de Operă și Balet, toată copilăria și adolescența viitorul compozitor și-a petrecut-o în anturajul teatrului, adesea chiar în fosa orchestrală, ascultând atât vocile artiștilor autohtoni cât și ale celor invitați de peste hotarele țării, cum ar fi: Mario del Monaco – celebrul tenor din Italia, Nicolaie Herlea – cunoscutul bas din România, Hanna Gasparean – solista Teatrului de Operă din Cairo, Egipt, și mulți alții. Astfel, O. Negruța și-a cultivat gustul muzical, îmbogățindu-și cunoștințele în ceea ce privește diapazonul vocal, timbrul, tipurile de voce și specificul fiecărui tip în parte. Toate aceste cunoștințe au favorizat ulterior crearea numeroaselor lucrări vocale, inclusiv și a Concertului pentru soprano și orchestră.

Deja în perioada studiilor, Oleg Negruța își începe activitatea pedagogică în cadrul Școlii de Arte *Alexei Stârcea* din Chișinău, unde, până în prezent, predă obiectele muzical-teoretice, iar între 2003-2006 profesează și la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Începând cu anul 1970 și până în prezent, Oleg Negruța este membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova. De-a lungul carierei sale componistice obține mai multe premii, iar din 1993 deține titlul de *Maestru în Artă* al Republicii Moldova. În acest răstimp, a compus în toate genurile muzicii, fiind autor de lucrări simfonice (suite pentru diverse instrumente și orchestra simfonică, fantezii); vocal-simfonice și corale (opereta *Mănușa albastră*, libret de G. Dimitriu (1967), cantată pentru cor școlar, versuri de L. Nuzman (1978), *Plai înfloritor*, versuri de V. Teleucă (1978), *Cântecul vierului*, versuri de Gh. Ciocoi (1986) ș.a.); instrumentale (un număr mare de piese și cicluri de miniaturi pentru pian, vioară, trompetă, violoncel, clarinet, flaut; suite, fantezii, balade, duete, parafraze ș.a.); vocale de cameră (un număr impresionant de romanețe și cântece (circa 200) pe versuri de A. Pușkin, M. Eminescu, I. Pavlov, A. Ciocanu și alți autori); pentru orchestră de jazz (*Suita tinereții* (1968), *suita Dimineața, Ziua, Seara, Noaptea* (1982), *Fantezie-parafrază* pentru vioară și orchestră (1982), *Vals* pentru chitară și orchestră (1982), *Baladă* pentru saxofon alto și orchestră (1982); muzică pentru copii (fiind motivat de cariera sa pedagogică la o școală de artă), dar și concertantă (elegii, parafraze, fantezii, variațiuni, nocturne, balade, suite și 23 de concerte pentru diverse instrumente, inclusiv și unul pentru voce) [1]. Multe din creațiile sale fac parte din repertoriul muzical-didactic, dar și din cel concertistic, fiind interpretate în cadrul unor concerte pe toate scenele din Republica Moldova.

După cum putem observa, repertoriul componistic al lui Oleg Negruța este unul impresionant și numeros. Creația sa întotdeauna a prezentat interes nu doar pentru interpreți sau profesori, ci și pentru cercetările muzicologice. Muzica autorului, pătrunsă de un lirism luminos și optimist, bazându-se frecvent pe structura ritmică activă a genurilor coregrafice de inspirație folclorică, completată de intonațiile cântecului de estradă și, mai ales, de suflul lejer al jazz-ului. Această simbioză a stilurilor constituie unul din motivele datorită cărora lucrările lui Oleg Negruța sunt apreciate atât de interpreți cât și de publicul ascultător.

Concertul pentru voce și orchestră

La începutul anilor '80, în creația lui Oleg Negruța își face apariția primul Concert pentru voce și orchestră din istoria muzicii moldovenești.

Acest concert a fost scris în anul 1980 (prima fiind varianta pentru voce și pian). Compozitorul a revenit la acest proiect artistic peste nouă ani, astfel, în anul 1989 a fost realizată varianta finală și anume – cea pentru soprano și orchestră. Oleg Negruța, fiind impresionat de frumusețea vocii celebrei cântărețe de operă, Svetlana Strezeva, care, în acea perioadă, desfășura

o amplă și frumoasă activitate artistică, fiind și de profesoară de canto academic la Conservatorul de Stat *Gavriil Muzicescu*, a decis să scrie o lucrare vocală de amploare pentru această interpretă. În aceeași perioadă, compozitorul a avut marea ocazie de a audia în concert, la Odesa, Concertul pentru voce și orchestră al lui Reihold Glier, creație care l-a impresionat și l-a determinat în alegerea genului pentru viitoarea sa lucrare vocală.

După cum mărturisește însuși compozitorul, Concertul poate fi considerat într-o oarecare măsură o dedicație pentru S. Strezeva. Oleg Negruța i-a oferit clavirul concertului, însă artista nu l-a interpretat niciodată. Cel puțin, autorul nu deține nici o informație care ar confirma contrariul, dat fiind faptul că Svetlana Strezeva, în anul 1995, împreună cu familia a emigrat în Statele Unite ale Americii, cei doi artiști întrerupând legătura.

De-a lungul anilor, O. Negruța a fost în căutarea solistei, căreia ar dori să-i încredințeze interpretarea Concertului său pentru voce, creație de o frumusețe rară, cu o lirie sensibilă, caracteristică autorului, cu un melos ușor de reținut, dar, în același timp, destul de dificilă pentru interpretare. Însă, încă mulți ani, până în 2018, Concertul așa și rămâne în arhiva compozitorului.

În octombrie 2017, la TV Moldova 1, în cadrul emisiunii *Prin muzică în Europa* s-a celebrat *Ziua Mondială a Muzicii*. La concertul festiv, mai mulți artiști autohtoni, printre care și autoarea prezentei teze, acompaniați de Orchestra Simfonică a Companiei Teleradio-Moldova, condusă de maestrul Gheorghe Mustea, au interpretat creații ale compozitorilor contemporani din țara noastră. A răsunat muzica lui G. Mustea, M. Stârcea, C. Rusnac, V. Burlea, V. Ciolac și alții. În cadrul aceluiași concert a răsunat și Concertul pentru trompetă al lui O. Negruța, în interpretarea trompetistului Ghenadie Morarencu. Printre oaspeții de onoare ai emisiunii a fost și compozitorul Oleg Negruța. După concert, am avut ocazia de a face cunoștință cu maestrul și de a discuta cu dumnealui pe mai multe teme legate de muzică, creație și frumos. Acest dialog captivant a generat o viitoare colaborare frumoasă, care s-a soldat cu propunerea dlui Oleg Negruța de a-i interpreta în premieră Concertul pentru voce și orchestră, propunere primită cu o deosebită plăcere și onoare.

Astfel, la 6 iunie 2018, în cadrul Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi*, am fost protagonista premierei Concertului pentru soprano și orchestră de O. Negruța, alături de Orchestra Națională de Cameră a Sălii cu Orgă, sub bagheta maestrului V. Andrieș. Evenimentul s-a desfășurat în incinta Muzeului Național de Artă al Moldovei.

Creația a avut un succes răsunător, fiind primită cu mult entuziasm și căldură de către spectatori, trezind, totodată, și un viu interes din partea criticii muzicale. Premiera a avut ecouri departe de hotarele țării noastre, fapt confirmat de comentariile primite la înregistrarea

Concertului de pe You Tube: „O minunată vocaliză de concert plină de lirism și sentimente în cele mai bune tradiții ale muzicii vocale de cameră. Mulțumesc, Maestre Oleg Negruța! Tatiana Costiuc – Bravo, coloratura!” (Boris Mamin, Odesa, Ucraina) [4].

„E prea puțin doar să remarc, că prietenul meu drag, Oleg Negruța, este un melodist de excepție! Pentru ca o VOCALIZĂ să sune atât de genial cu orchestra de cameră, a fost necesară crearea unei lucrări strălucitoare în care să se audă tema principală din romanța *Unde să te găsească*. Și mulți ani de căutări au dus la rezultatul dorit, fapt pentru care sunt foarte bucuroși. MULȚUMESC, iubitul meu prieten! Încă mulți ani de sănătate și bucurie adusă de creație! Mă mândresc cu prietenia noastră de mulți ani, vă sărut, pe tine și întreaga ta familie. Pe veci al vostru Mark” (Mark Shteinberg, Israel) [4].

„Am primit o mare plăcere de la muzica scrisă cu o înaltă măiestrie, de la capacitatea de a auzi și de a transmite toate nuanțele simțurilor percepției umane. Aici auzi totul. Există tristețe, dar nu e nici o tragedie. Omul iubește viața, profunzimea ei și surâsul ei ușor. Să-i dea Dumnezeu mulți ani lui Oleg Negruța, încât să poată crea și să bucure oamenii! Mulțumesc Tatiane Costiuc, o soprană cu o voce frumoasă, cu timbru zburător. Și bravo tuturor interpreților sub conducerea lui Vladimir Andrieș! Sunt mândră că în perioade atât de dificile Moldova trăiește și se îmbogățește cu talente! Încă o dată – la mulți ani, Oleg Negruța!” (Larisa Kalinovskaia, SUA) [4].

Mai târziu, partea a două a Concertului a fost apreciată la superlativ și de către spectatorii din România, fiind interpretată de subsemnata în cadrul unui concert de caritate, care a avut loc în orașul Oradea la data de 30 august 2018 de Orchestra Simfonică a Filarmonicii „Oradea”, dirijată de maestrul Romeo Rîmbu.

Concertul pentru soprano și orchestră de Oleg Negruța a fost înalt apreciat de către colegii de breaslă, membri ai Uniunii Compozitorilor și ai Muzicologilor din Moldova. Astfel, la 4 mai 2019, în incinta Muzeului Național de Artă al Moldovei, compozitorului Oleg Negruța i s-a decernat Premiul *Pavel Rivilis*, pentru Concertul pentru voce și orchestră, în urma participării la Concursul de Compoziție și Muzicologie organizat de UCMM. În luna februarie 2020 s-a făcut și înregistrarea Concertului pentru voce și orchestră de Oleg Negruța pentru fondul de aur al Companiei Teleradio-Moldova de Orchestra Simfonică a companiei, sub conducerea dirijorului Denis Ceausov, autoarea prezentului articol producându-se în calitate de solistă.

Concertul pentru voce și orchestră conține două părți. După cum am menționat anterior, lucrarea care l-a inspirat pe Oleg Negruța în alegerea genului de concert vocal a fost Concertul pentru soprano de coloratură și orchestră de Reinhold Gliere. Una din trăsăturile comune ale

acestor două creații este faptul că partida vocală este lipsită de text literar, fiind o vocaliză expresivă și dificilă, din punct de vedere al tehnicii vocale. Însă, în pofida lipsei cuvintelor, muzica, scrisă într-un limbaj destul de accesibil, ne permite să desprindem ușor caracterul creației. Chiar mai mult, am putea afirma că lipsa textului literar poate constitui un prilej foarte bun de a pune în mișcare imaginația atât a interpretei cât și a ascultătorului. Astfel, revenind de fiecare dată la interpretarea Concertului, cântăreața are posibilitatea de a crea noi imagini și de a-și pune în valoare aptitudinile vocale pur tehnice, în conformitate cu ideea pe care dorește să o transmită. Iar ascultătorul, la rândul său, are posibilitatea să-și creeze istoria sa imaginară, care de fiecare dată poate fi diferită, în dependență de starea sa la momentul audierii acestei creații sau de tabloul pe care i-l oferă interpreta. Însă, cert este faptul că prima parte a Concertului este o istorie tristă, descrisă în culori puțin sumbre, cu nuanțe melancolice, cu întrebări care adesea rămân fără răspuns... Dar, ca și orice istorie, aceasta are un final care, de cele mai multe ori, este unul fericit, de aceea, partea a doua este un vals senin, pătruns de optimism, care aduce lumina la capătul tunelului.

Concluzii

Cu toate că Oleg Negruța este cel mai prolific autor de concerte din țara noastră, până în prezent doar unele dintre ele s-au bucurat de atenția cercetătorilor și au fost reflectate în literatura de specialitate. N. Chiciuc și S. Mușat menționează, pe bună dreptate, că, chiar dacă concertele lui Oleg Negruța nu pretind la descoperirea unor noi orizonturi – în ele, de regulă, predomină trăsăturile tradiționale ale genului de concert – totuși, sinteza cu elemente de estradă și jazz, tematismul atractiv și sincer și o permanentă energie emoțională juvenilă și firească contribuie la succesul lor pe scenă. Deși, din postura de ascultător orice concert al compozitorului Oleg Negruța este ușor perceptibil, în cea de interpret în fiecare dintre ele se întâlnesc destul de multe dificultăți [5], Concertul pentru voce și orchestră fiind un exemplu convingător în acest sens. În consecință, putem afirma cu certitudine că ciclurile concertante semnate de O. Negruța (inclusiv Concertul pentru voce) sunt mostre elocvente ale unui „gen accesibil și apreciat de iubitorii de muzică, pentru că, pe de o parte, transmite un conținut lesne de înțeles, iar pe de altă parte, permite relevarea calităților expresive și tehnice ale interpreților” [6 p. 76].

Referințe bibliografice

1. CHICIUC, N. Un portret de creație la 80 de ani: Oleg Negruța. In: *No. 14 Plus Minus* [online]. 2016, 10 aug. [accesat 21 aug. 2021]. Disponibil: <https://no14plusminus.wordpress.com/tag/oleg-negruta/>.
2. SAMBRIȘ, E. Tradițiile naționale în concertul instrumental (din creațiile compozitorului Oleg Negruța). In: ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE. *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*, 2011. Chișinău: Valinex, 2011, nr. 1/2 (12/13), pp. 39–45. ISSN 1857-2251.
3. MIRONENCO, E. Concertul instrumental în creația componistică din Moldova. In: *Arta muzicală din Republica Moldova: Istorie și modernitate*. Chișinău: Grafema Libris, 2009, pp. 703–732. ISBN 978-9975-520-46-1.
4. Oleg Negruța. Concert pentru voce și orchestră de cameră [online]. In: *YouTube*. 17 iun., 2017. [accesat 21 aug. 2021]. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=3WTpvkOgAxc>.
5. CHICIUC, N., MUȘAT, S. Cele trei concerte pentru clarinet și orchestra de coarde ale compozitorului Oleg Negruța. In: ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*, 2012. Chișinău: Valinex, 2012, nr. 3 (16), pp. 71–75. ISSN 1857-2251.
6. BUGHICI, D. *Dicționar de genuri și forme muzicale*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1978.

---

³⁷ E-mail: litlev14@gmail.com